

FILM EVY TOMANOVÉ

STÁLE SPOLU

EXISTUJE RECEPT NA IDEÁLNÍ RODINU?

Česká televize

státní
fond
kinematografie

WWW.FACEBOOK.COM/ALWAYSTOGETHERDOCUMENTARY

SCÉNÁŘ A REŽIE EVA TOMANOVÁ
KAMERA PETR KOBLOVSKÝ, JIŘÍ KREJČÍK, MICHAL VOJKŮVKA
PATRIK BALÓNEK, PETR MLČOCH
STŘIH DOMINIK KRUTSKÝ, KRASIMIRA VELITCHKOVA
PRODUCENT JIŘÍ KONEČNÝ

FOTO ESTER JOVE SOLIGUE

PRESSKIT STÁLE SPOLU

Dokumentární, ČR 2014
75 min

Scénář a režie: Eva Tomanová

Střih: Dominik Krutský, Krasimira Velitchkova

Zvuk: Petr Kapeller, Richard Müller

Hudba: Dva, D&M Krutský, Erik Truffaz Quartet

Kamera: Petr Kobloušek, Jiří Krejčík, Michal Vojkůvka, Patrik Balonek, Petr Mlčoch

Producent: Jiří Konečný (Endorfilm)

Koproducent: Česká televize

Vystupují: rodina Mlčochova a další ...

Premiéra ČR: 21. května 2015

Distribuce ČR: Aerofilms, s.r.o.

Více informací o filmu: www.aerofilms.cz/stalespolu

PRESS KONTAKT:

Jakub Fürst | jakub.furst@gmail.com | +420 732 582 839

Fotografie v tiskové kvalitě a další materiály ke stažení najdete na úložném systému aero.capsa.cz (přístupové údaje na vyžádání).

SYNOPSIS FILMU

Petr a Simona spolu žijí dvacet pět let. Mají devět dětí, se kterými bydlí v maringotkách na šumavské louce – bez televize, počítače a tekoucí vody. Autoritativní Petr sám sebe nazývá „profesionálním otcem.“ Potomky vede ke svobodě a souznění s přírodou a zároveň se je snaží chránit před škodlivým vlivem konzumní společnosti. Do školy chodí děti jen na přezkoušení - vysokoškolsky vzdělání rodiče je učí doma. Rodinná soudržnost, která v dnešním západním světě už prakticky nemá obdoby, působí na první pohled idylicky. Při bližším pozorování však začínají vyvstávat pochybnosti. Film *Stále spolu* zkoumá, jaká je cena za svobodný život stranou společnosti, a ptá se: existuje recept na ideální rodinu?

STÁLE SPOLU ZKOUMÁ, JAKÁ JE CENA ZA ŽIVOT STRANOU SPOLEČNOSTI

O alternativním způsobu života, výchově dětí či návratu k přírodě mnoho z nás přemýšlí. Málokdo však najde odvalu a odhodlání vybočit ze zajetých kolejí a postavit svou rodinu před nové výzvy. Jedněmi z těch, kteří se záměrně vrhli do neznáma, jsou Mlčochovi. On kybernetik, ona vystudovaná pedagožka. Postupem času přivedli na svět devět dětí, většinu roku žijí na louce na Šumavě, straní se současného světa a nechtějí používat výtobytky moderní technologie. Jak vypadá život v maringotce, bez tekoucí vody, koupelny a záchodu? A přineslo toto rozhodnutí Mlčochovým kýžené štěstí a diametrálně odlišný život od většiny západní společnosti?

*„Téma života Petra Mlčocha jsem v sobě nosila přes deset let,“ říká režisérka **Eva Tomanová**, pro kterou je Stále spolu celovečerním dokumentárním debutem a dodává: „Čím víc jsem rodinu během dlouhého natáčení poznávala, tím více jsem si uvědomovala, že jejich příběh musím předat dál. Oni sami jsou drsní i pravdiví jako šumavské stráně, kde v létě žijí a zároveň plní života a nespoutanosti, kterou jim v zimě poskytuje „azyl“ ve Španělsku.*

Snímek Stále spolu má za sebou několik premiér na vybraných festivalech, přičemž jeho tvůrce nejvíce potěšilo zařazení do soutěže debutů na prestižní amsterodamský IDFA. „Dostat se na IDFA není vůbec snadné a být mezi patnácti vybranými debuty z celého světa pro nás byla velká čest, zvláště pak, když je festival považován za nejprestižnější dokumentární přehlídku světa a někdy se i nadsázkou říká, že jde o dokumentární Oscary,“ shrnuje producent **Jiří Konečný**. „Kromě Amsterdamu jsme Stále spolu promítli i divákům pražského Jednoho světa a také v Dortmundu, Linzi a Thessalonikách. V příštích týdnech se chystáme do Mnichova a Varšavy. Všude jsme se setkali se stejnou reakcí, kterou byla velká diskuze, ve které se střetli zastánci a odpůrci životní filozofie pana Mlčocha,“ doplňuje **Konečný**.

„Ať už si o rodině Mlčochových myslíte cokoli, je velmi užitečné pokusit se hledat argumenty a zamyslet se nad samotným ideálem rodiny v dnešní době,“ dodává Ivo Andrlé ze společnosti Aerofilms, která Stále spolu distribuuje.

Film Stále spolu, který zkoumá jaká je cena za život stranou společnosti a ptá se, zda existuje recept na ideální rodinu, **vstupuje do českých kin 21. května 2015**. Na jeho trailer se můžete podívat [zde](#)

„NEJSOU TO ŽÁDNÍ ŠAMANI ANI PŘÍZNIVCI HIPPIE KULTURY, NAOPAK,“ ŘÍKÁ O MLČOCHOVÝCH REŽISÉRKA EVA TOMANOVÁ

Rodinu Petra jsem poznala před více než deseti lety. Rozhodl se jít cestou svých předků a vzdát se všeho, co k takovému způsobu života nepatří. Vybuodoval si své vlastní království daleko od civilizace. Nejsou to žádní šamani ani příznivci hippie kultury, naopak – tyto ideologie odmítají. Hodnotou, v kterou silně věří, je prostá rodinná pospolitost.

Znám mnoho rodin, které žily „alternativně“. Některé z nich se rozpadly, jiné to vzdaly a dnes žijí jako každý jiný. Petr už takhle žije déle než 25 let. Začalo mě tedy zajímat proč. Podařilo se mu najít nějaké hluboké rodinné hodnoty, nebo jen vystavil svoji rodinu šílenému sociálnímu experimentu? Za ty roky se očividně moc nezměnilo – tedy kromě počtu dětí. Rodina dříve žila bez elektřiny. Když jsem dětem dovezla papír a tužky, připadala jsem si skoro jako misionář. Do té doby byl papír, a to jakýkoliv, v rodině zakázán. V tom, co se nejprve zdálo téměř jako idylka, bylo cítit i něco děsivého.

Petrova žena evidentně rezignovala. Kam by šla s tolika dětmi? Děti jsou chytré, ale stydí se mluvit. Nejstarší dcera otěhotněla s místním farmářem. Vnímala jsem její postupné odloučení od rodiny, které bylo s příchodem nového života nezbytné. Nejstarší syn utekl z domova. Přestože pan Mlčoch ztratil část své síly a autority, je pořád nezpochybnitelnou hlavou rodiny.

Důkladné přípravy se vyplatily. S rodinou jsem během průzkumu a zkušebního natáčení strávila mnoho dní. Sledovala jsem, jak se dokáží vyrovnat s mimořádnými situacemi i jak tráví celý den jen tak lenošením u řeky.

Většinou se k žádnému příběhu nebo tématu nevracím. Tentokrát jsem ale měla silnou potřebu pochopit. A uvědomila jsem si, že na věci, které se zdají složité, může být velmi jednoduchá odpověď.

PROFIL REŽISÉRKY EVY TOMANOVÉ

Eva Tomanová začala svoji cestu k režijní práci postupně. Od elévských let při studiu, přešla do pořadu Na Vlastní oči, kde pod vedením ostrílených žurnalistů a režisérů natočila 130 reportáží, ve vrcholném období pořadu již jako vedoucí reportér a režisér. Rozhodnutí zda bude preferovat více žurnalistickou nebo režijní tvorbu, jí umožnilo krátké působení v pozici šéfa publicistiky TV Barrandov. Rozhoduje se pro režii. Se záštitou Fera Feniče vytváří do cyklu České milování první ucelené televizní dokumenty, ve společnosti zvučných jmen české filmové a televizní režie. Nabyté znalosti přenáší do České televize. Natáčí dokument ve Stínu Lebek, oblíbený na outdorových festivalech, dokument Škola chodí za dětmi, portréty do pořadu Pološero, a občas si odskočí ke své původní profesi do pořadu Reportéři ČT. Česká televize jí dává důvěru a tak vzniká její celovečerní debut „Stále spolu“. Ta se vyplácí, v produkční společnosti Endorfilm a za podpory DOK.inkubátoru a Státního fondu kinematografie vzniká dokument který je vybrán do soutěže na festivalu IDFA a získává i spolu s dalšími dvěma snímky nominaci na nejlepší film. Přestože dokument s úspěchem objíždí festivaly, dosahuje vysokých diváckých hodnocení a je i příznivě vnímán filmovými profesionály, nikterak nepolevuje v práci a souběžně připravuje další dokument s pracovním názvem „Virus“. Má neotřelý a filmový přístup k látce, civilní vidění světa, schopnost pro nezaujaté zobrazení, a v její práci je vidět filmovost, kterou dnes v dokumentech často ubíjí žurnalistika a publicistika.

ROZHOVOR S EVOU TOMANOVOU O RODINĚ MLČOCHOVÝCH: „NIKOHO NEODSUZUJI ZA TO, JAK ŽIJE, ALE TY DĚTI NEDOSTALY NA VÝBĚR.“

Kdy a při jaké příležitosti jste se rodinou Mlčochových setkala poprvé?

Kdysi jsem natáčela reportáž o rodině s holčičkou, která se jmenovala Půlnoční bouře. Rodiče ji i přes tuzemské zákony nenechali očkovat. Bydleli na Šumavě a byli to právě oni, kteří mě s Mlčochovými seznámili. Naše první setkání proběhlo tak, že jsem s rodinou Půlnoční bouře dorazila na louku, na které bydlel Petr. Chvilí jsem postávala za plotem, načež přišel, položil mi asi dvě otázky a po mých odpovědích znechuceně odešel a nechal mě tam stát dál. Stalo se to před třinácti lety. Mlčochovi potom měli problémy s úřady, protože jejich děti nechodily do školy. Kvůli tomu mě potřebovali, protože chtěli dokázat, že domácí vzdělávání je dobré a i mě samotnou tehdy toto téma hodně zajímalo. Takže jsem se s nimi rozhodla točit reportáž.

A o čem byla?

O přezkoušení jednoho z jejich synů. Ten byl tehdy v první třídě. Zvládnul skvěle matematiku i češtinu a všichni ho chválili, přičemž já jsem díky tomu mohla ukázat, že domácí vzdělávání má nějaký smysl. Když jsem tam tehdy přijela, byla jsem mladší a naivnější a zdálo se mi, že je to ráj na zemi. Děti byly šťastné, nahé, běhaly kolem a lezly po stromech. Znovu jsem se tam vrátila, když jsem natáčela půlhodinový dokument pro Českou televizi. Tenkrát mi Simona padla kolem krku, plakala a děkovala, že jsem jim přivezla papír. Oni jej v té době nesměli používat, a to ani ten toaletní. V tu chvíli jsem viděla, že je za tím vším něco mnohem víc a začalo mě to zajímat.

A to byl ten moment, kdy jste se rozhodla, že o nich natočíte dokumentární film?

Ano. Z prvotního pocitu, který jsem si tehdy vybavila, mě najednou zamrazilo.

Dovedete si představit, že byste žila jako Mlčochovi? A změnil se nějak váš pohled na život, poté co jste se s nimi začala kvůli natáčení stýkat?

V životě jsem už podstoupila hodně věcí. Spala jsem v hotelu plném krys, přecházela jsem hory a tak podobně. V tomhle případě to už pro mě ale bylo dotaženo ad absurdum. Petrovi jsem říkala, že člověk něco zvládne ve dvaceti nebo ve třiceti, ale přece jenom, jak časem stárne, můžou ho už určité věci bolet. A on mi odvětil, že o směru plavby je přesvědčen. Že patrně není tak silný jako Magalhães, aby s posádkou, která dostala kurděje, obeplul celou zemi, ale že o směru nepochybuje. On je opravdu centrem té rodiny a o jeho autoritě nikdo nediskutuje. V normálních rodinách s vámi děti diskutují, tady ne. Petr něco řekne a všichni to udělají, včetně manželky.

Petr se může jevit jako poměrně autoritativní osobnost. Našly by se chvíle, kdy se snažil režírovat i vás?

On mě respektuje a já respektuji jeho. A na tom to bylo od samého začátku postavené, přičemž by to jinak nemohlo fungovat. Samozřejmě, že se mnou rád diskutuje. Jeho manželka Simona se vždycky diví, co všechno si k němu můžu dovolit. Každého jiného by vyhodil. Je pravda, že já během natáčení pořád přitvrzovala. Říkala jsem si, že něco už natočeno mám a určitě bych to poskládala dohromady. Byla jsem tvrdší a důslednější. Jednou jsme skončili dříve, protože jsme už ten den měli všechno, co jsme chtěli. Chtěla jsem, abychom tam se štábem natáčeli dál, volně. To však nebylo možné. Petr okamžitě převzal úlohu režiséra a začal všechno řídit a organizovat. Tak jsem to ukončila a odjela.

Jde z Petra cítit přirozená autorita?

Já k němu respekt určitě mám. Není to tak, že bych ho bezmezně poslouchala a přikyvovala, ale respektuji jej. On mě také. Když potkáte někoho jako je on a jeho rodina, je to jako setkání dvou různých světů. Například když se jeho děti zeptám na kariéru. Ony samy ji vnímají jako něco, kdy musejí chodit do práce a zanedbávají rodinu. U rozhovoru s jedním z jeho synů jsem si připadala, jak kdybych přišpendlila motýla na nástěnku. V tu chvíli se cítil jako týraný, protože se neumí moc vyjadřovat a podle mě ani neví, co některými otázkami myslím. S jeho dcerou Dorotkou, kterou mám moc ráda, jsem si na začátku mohla povídat prakticky jen o kozách a slepicích. Bylo to něco, v čem žila. Ale když jsem se jí zeptala na budoucnost...Vlastně vůbec nevím, jak ty děti budoucnost chápou. Ony prostě žijí přítomností. Netuším, jestli jsou schopné ji vnímat. Nikdy mi na to nikdo neodpověděl. Normální člověk si dělá plány. To oni neřeší. Mám pocit, že přemýšlí jinak než my. Je tam absolutní přímost.

Co děti vůbec přes den dělají? Ostatně, v některých případech už to podle věku nejsou děti ale dospělí.

Třeba nejstarší kluci hrají na kytary. To je jejich velký zájem. Většina jejich aktivit je směřovaná dovnitř do rodiny. Možná je tam směřováno všechno, co dělají, a jak přemýšlejí. Hraním na kytary také přinášejí do rodiny peníze, takže je to také případ výše zmiňované aktivity. Kdysi jsem tam přijela se svými dětmi a šli jsme se koupat k vodě. Byl tam okamžik, kdy jsem jedno svoje dítě chvíli neviděla, přičemž ty ostatní hned řekly, že je v pořádku a že ho hlídají. Oni jsou zvyklí nést odpovědnost za ostatní členy rodiny a automaticky, bez toho aby se jim to říkalo, se o ostatní starají jako ve smečce. Když chcete vytvořit rodinu, která mohla fungovat před dvě stě lety, asi musíte odvrhnout současný svět a současné myšlení.

Jakou cestu podle vás postupem času ušli. Radikalizovali se, nebo se Petrovi naopak obrousily hrany a je otevřenější?

Já bych to nazvala tak, že Petr postupem času trochu ztrácí sílu. Neřekla bych, že vše nějak názorově přehodnotil, ale podle mě není už tak důsledný. Když mluvím s Dorotkou (nejstarší dcera), tak ona o těch mladších řekne, že to jsou mazánci a že ona a někteří její další sourozenci měli mnohem tvrdší výchovu. Ta tvrdá výchova vám přijde jako pochvala. Podle mě Petr, o tom co dělá, stále nepochybuje.

A dotkla se jich nějak kauza jejich dcery Perly, která byla podle tuzemských médií jimi samými unesena?

Tehdy byli ve Španělsku a šlo to úplně mimo ně. Tu holčičku tenkrát chtěli operovat, což Petr a Simona nechtěli. Nicméně dnes Perla prospívá a je zdravá, i bez operace, takže by se dalo říct, že bychom měli všichni uznat, že měl Petr pravdu. Když se vrátili ze Španělska, někdo jim donesl nějaké novinové články o celé té kauze. Spíš se zasmáli tomu, že se o nich psalo.

Shodnete se s Petrem Mlčochem na něčem nebo jde proti vašemu vidění světa?

On měl výběr a mohl se rozhodnout. Dejme tomu, že i jeho manželka Simona, i když bych řekla, že se rozhodl i za ni. Ona ale zažila i jiný život. Mně přijde, že děti by tu šanci měly také mít a také by se měly rozhodnout a zažít něco jiného než takový život, jaký mají, a který si nemohly vybrat. Nikoho neodsuzuji za to, jak žije, ale ty děti nedostaly na výběr. Na druhou stranu, Petr má pravdu v tom, že děti žijí tak skromně, že ani nemají hračky a spoustu dalších věcí co dnešní děti mají, a že později budou mít radost i z drobných věcí. Na tom něco je. Když lidé nemají čas na děti, tak jim kupují dárky a vykupují se. A samozřejmě mnohem silnější je, když rodiče s dětmi jsou. Děti Petra a Simony mají úplně převrácený vztah k dárkům. Když jsem viděla, že nemají pastelky, nakoupila jsem jim je. Pak jsem zjistila, že jsem vlastně úplně trapná a že je to kontraproduktivní. Ony totiž začnou být okamžitě podezřívavé, proč jim něco kupují. Ty děti třeba nikdy nedostaly dárek.

Nikdy?

Ani Simona.

A slaví alespoň narozeniny?

Ne, oni ani přesně neví, kolik je jim let.

Čeho si na Petru Mičochovi nejvíce vážíte?

Nejvíc si na něm vážím toho, že z hodnot, které vyznává, nikdy neuhnul. Je v tom opravdu poctivý. Žije tvrdší život než jeho děti a je opravdu asketa. Myslím, že to člověk musí mít v sobě. Když jsem jejich rodinu někam vytáhla, koupila jsem Simoně například pivo nebo víno. Ona si ráda dá, ale on nechce nikdy nic. Jenom vodu.

V diskuzích po filmu na festivalech se často řešilo, do jaké míry jsou nezávislí, když pobírají sociální dávky od státu.

Petr to bere tak, že na státu nemůžete být nezávislý, protože stát obsadil všechny zdroje. A kdyby ty dávky nechtěl, okrádal by tím svoje vlastní děti, protože by jim nemohl dát už vůbec nic. Ten život, co žijí, by musel být mnohem skromnější, což si podle mě dokážou představit. Jeden čtvereček čokolády, který si dají při snídani do rýže, pro ně není žádné rozmazlování nebo luxus. Pokud by se to stalo, prostě by byli bez té čokolády. Bez toho jednoho čtverečku.

Petr tedy z peněz od státu nevyužije sám nic?

On si tu čokoládu do rýže nedá...

Kdo zastane komunikaci s úřady. Nechají děti, aby si prošly nějakou interakcí?

On sám. Když někam jedou, tak ty malé děti ani nevystupují z auta. Petr se Simonou odejdou někam něco zařídit, většinou jenom Petr. Dva nejstarší kluci jsou na stráž a nepustí ostatní děti ven.

A u lékaře?

Podle mě nechodí ani k doktorovi. S Perlou to bylo výjimečné a Petr absolvoval všechno s ní. Perla ležela v nemocnici a on spal v autě na parkovišti. Dokonce jí na něm vařil, aby nemusela jíst nemocniční stravu.

Jsou jeho děti očkované?

Myslím si, že jsou, protože on si tyhle věci hlídá, aby nedal záminku úřadům. Stejně tak Simona rodila v porodnici. Má totiž rizikovou skupinu krve. Nedopustilo se tak velké ohrožení pro všechny.

Neměla jste někdy vy sama o děti nebo rodinu strach?

Děti jsou pořád v pohybu, strach jsem neměla. Běhají po střechách, po stromech a je to tak přirozené, že vás ani nenapadne je nějak ochraňovat.

Na první pohled totiž můžou divákovi připadat jako vyjukaní a neschopní komunikace se světem...

Když se ptám Kašpara (24) a Prokopa (22) jak by chtěli žít, zda jako jejich tatínek, tak řeknou, že nějak tak. A jakou byste chtěli manželku? Někoho jako maminku. Tam nejsou hluboké představy. Dorotka (nejstarší dcera) říká, že kluci jsou ještě mladí a na vztah mají čas do čtyřiceti let, protože kdyby teď do nějakého šli, stejně by se rozvedli nebo rozešli. Řada dětí, pokud se nepletu tak čtyři, už jsou dospělí. Musím říct, že je to tam hodně založeno na strachu z okolního světa, který tu rodinu přimyká více k sobě. Petr mi například řekl, že chodit do školy je rizikový faktor, protože nějaká dívka ze sousedství šla do školy a zemřela. Jak zemřela? On na to, že dostala zápal plic. Takže chodit do školy je špatné, protože tak můžete umřít. Takhle zjednodušuje. Nebo přišel s historkou, že jakési dívce, která se ztratila v lese, se vybily baterky, nemohla si zavolat pomoc a umrzla.

A nechtějí někteří z rodiny tu situaci změnit?

Simona mi na to řekla: „Co na tom chceš měnit. On je prostě hlava rodiny a tak to je“. Když jsem se jí ptala, jestli by nechtěla něco víc, tak mi dá příklad o tom, že když jedete v horách dolů z kopce a nefungují vám brzdy, tak jste rádi, že všichni přežili. Myslím si, že Petr je takový neklidný typ, který svou rodinu neustále vystavuje neklidu a nepohodlí. V minulosti byl horolezcem, takže si myslím, že to vyhledává. Simona by asi ocenila víc klidu.

Myslíte si, že jsou šťastní jako rodina?

Zmiňovaný strach je jen podvědomý. Není to alfa a omega jejich života. Já ani nevím, jestli v takových rovinách přemýšlí. Určitě jsou rádi, že jsou spolu. Petr klade velký důraz na společné hodnoty, rodina je na to asi zvyklá a naplňuje ji to. Jsou spokojení s tím, co mají a jak žijí. Sám Petr má pak velkou ambici. Říká, že v dnešní době jsou informace uloženy na elektronických médiích, že se to hned ztratí a nic to nevydrží. Že lepší je něco vytesat do skály, ale že i ta skála může časem opršet. Došel k názoru, že nejlepší je to sdělení vytesat do svých dětí. To znamená, že on sám jim mění fenotyp a tím i genotyp. Řekněme, že ty děti chce zkrátka přeprogramovat.

Co byste z jejich života přenesla jako recept?

Ta idea spoluprožívání a vnímání věcí v rámci rodiny je dobrá. I v dnešní uspěchané době to je hodnota, kterou bychom asi měli mít všichni na paměti.

